Statsrådets beslut

om ersättande av 1993 års inventering av byggda kulturmiljöer av riksintresse med dess revidering 2009 som en inventering som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen

Givet efter anslag i Helsingfors den 22 december 2009

ÄRENDE

Ersättande av 1993 års inventering av byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 1993) med dess revidering 2009 (RKY 2009) som en inventering som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

UTGÅNGSPUNKTER

Statsrådet fattade med stöd av 22 § i markanvändnings- och bygglagen (MBL) beslut 30.11.2000 om de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Beslutet reviderades 13.11.2008 och trädde i kraft 1.3.2009.

I enlighet med de särskilda målen som gäller kultur- och naturarvet i de riksomfattande målen för områdesanvändningen ska det säkerställas att nationellt sett betydelsefulla värden inom kulturarvet och naturarvet bevaras. Riksomfattande inventeringar som genomförts av myndigheterna beaktas som utgångspunkter för planeringen av områdesanvändningen. Inom dessa områden ska områdesanvändningen anpassas till deras historiska utveckling.

Objekt av riksintresse beaktas som utgångspunkter vid planeringen av områdesanvändningen och samordnas med övriga riksomfattande mål samt landskapets mål och de lokala målen för områdesanvändningen. Samordningen och prioriteringen görs från fall till fall i planläggningen, Beroende på planens syfte och uppgifter samt omständigheterna och behoven kan de riksomfattande målen för områdesanvändningen accentueras på olika sätt. Till exempel mål av enhetligare samhällsstruktur är planläggningens viktig tyngdpunkt i synnerhet i stadsregioner.

Enligt nämnda mål baserar sig följande inventeringar som myndigheterna genomfört på en tillräckligt övergripande beredning: Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt (Kulturhistoriska miljöer av riksintresse, Museiverket, byggnadshistoriska avdelningens publikationer 16/1993), Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Landskapsområden av riksintresse, miljöministeriet, miljövårdsavdelningen, betänkande 66/1992) samt Valtakunnalliset merkittävät esihistorialliset suojelualuekokonaisuudet (Förhistoriska skyddsområden av riksintresse, inrikesministeriet, planläggnings- och byggnadsavdelningen, meddelande 3/1983).

BEREDNINGEN AV INVENTERINGEN (RKY 2009) SOM GÄLLER BYGGDA MILJÖER AV RIKSINTRESSE

Museiverket som enligt lagen om Museiverket bl.a. har till uppgift att vara sakkunnigmyndighet med ansvar för skyddet av kulturarvet och kulturmiljön, sörja för forskning i kulturarvet och för dokumentation av information om kulturarvet, har reviderat inventeringen Kulturhistoriska miljöer av riksintresse. Inventeringen godkändes 12.3.2009 av Museiverkets särskilda sammanträde.

Utkastet till inventering omfattades av ett remissförfarande åren 2003—2005. Utlåtanden begärdes av kommunerna, landskapsförbunden, de regionala miljöcentralerna och landskapsmuseerna. Museiverket reviderade utkastet på basis av utlåtandena. I fråga om 570 objekt som ändrat väsentligt begärde Museiverket nya utlåtanden av kommunerna och landskapsförbunden under 2008. Kommentarer som gällde områdesavgränsningar lämnades in för 185 objekt och avgränsningarna ändrades för över 50 objekt.

Museiverket ordnade ett informations- och diskussionsmöte 5.3.2007 för ministerierna och övriga statliga myndigheter angående revideringen av inventeringen.

Ägarna till byggnader och fastigheter har inte hörts under remissbehandlingen, eftersom inventeringen inte har några direkta rättsverkningar för markägarna. Inverkan på områdesanvändningen när det gäller inventeringar som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen avgörs genom en interaktiv planläggningsprocess där ägarna till byggnader och fastigheter samt övriga parter har möjlighet att yttra sig i ärendet. I samband med utarbetandet av planer bör det också utredas huruvida planen är skälig ur markägarens synpunkt. Dessutom utgör merparten av objekten som ingår i inventeringsmaterialet omfattande områdeshelheter, och kan inte till alla delar avgränsas fastighetsspecifikt.

Museiverket har sänt inventeringen som det särskilda sammanträdet godkänt till miljöministeriet och föreslagit att den ersätter 1993 års inventering (RKY) som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

INVENTERINGENS (RKY 2009) INNEHÅLL

Inventeringen RKY 2009 omfattar 1260 objekt och 1993 års inventering 1772 objekt. Syftet med revideringen har varit en uppdaterad inventering som baserar sig på nya utredningar och som baserar sig på en bedömning från ett riksomfattande perspektiv. Syftet med revideringen har också varit att beakta det varierande byggnadsarvet och centrala teman i Finlands historia regionalt och tidsmässigt. Objekten utgör i allmänhet större områden än enskilda byggnader och sträcker sig ibland över kommungränserna. Objekt som representerar samma fenomen har sammanslagits till teman.

UTLÅTANDEN TILL MILJÖMINISTERIET

Miljöministeriet beredde de övriga ministerierna en möjlighet att yttra sig om huruvida Museiverkets riksomfattande inventering uppfyller förutsättningarna för en tillräckligt övergripande beredning som avses i statrådets beslut.

Inventeringen har funnits tillgänglig för ministerierna på Museiverkets webbsidor. Webbpublikationen innehåller beskrivningar och historiska data över objekten, kartor över avgränsningar av objekten och bilder av dessa.

Jord- och skogsbruksministeriet konstaterar i sitt utlåtande att det vid inventeringen vore bra att systematiskt även höra sådana organisationer som äger eller förvaltar central fastighets- och byggnadsmassa som omfattas av inventeringen. Jord- och skogsbruksministeriet anser dock att Museiverkets inventering som utlåtandet gäller kan anses uppfylla förutsättningarna för en tillräckligt övergripande beredning som avses i statrådets beslut.

Kommunikationsministeriet konstaterar i sitt utlåtande att beredningen av den reviderade inventeringen gradvis blivit övergripande, delvis på initiativ av de ämbetsverk som ansvarar

för transportlederna. I en del av de objekt som omfattades av Museiverkets begäran om utlåtande ingick också delar av nätet med allmänna vägar (nuv. landsvägar). Beslut, åtgärder och program som gäller landsvägar fattas av Vägförvaltningen i egenskap av väghållare.

Ur kommunikationsministeriets förvaltningsområdes synvinkel omfattar inventeringen närmast sådana objekt som redan ingick i den tidigare inventeringen. Att dessa objekt tagits med i inventeringens förteckning på objekt är ett korrekt och motiverat beslut. Klassificeringen får inte inverka på det normala underhållet och utvecklingen av transportleder. Ministeriet har inte något annat att anmärka på det beredningsarbete som gjorts.

Undervisningsministeriet konstaterar i sitt utlåtande att beredningen av inventeringen har varit tillräckligt övergripande och förordar att denna godkänns.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar i sitt utlåtande att inventeringen ur social- och hälsovårdens synvinkel baserar sig på en tillräckligt övergripande beredning och att de objekt i den som omfattas av social- och hälsovården i tillräcklig utsträckning inbegriper de byggda miljöer inom verksamhetsområdet som också har kulturvärden av riksintresse.

Inrikesministeriet konstaterar i sitt utlåtande att ministeriet inte har några yttranden om byggda miljöer av riksintresse.

Statsrådets kansli, utrikesministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet har inte lämnat några utlåtanden.

BEDÖMNING AV VERKNINGARNA

Vid beredningen av inventeringen har dess verkningar bedömts som följer.

Ekonomiska verkningar

Att ett område eller ett objekt ingår i inventeringen av byggda kulturmiljöer av riksintresse har inte direkt några ekonomiska konsekvenser. Den grundläggande målsättningen är att skydda de byggda kulturmiljöerna med sedvanliga metoder, god reparationssed och kontrollerad förändring.

När det gäller planläggning behandlas de ekonomiska konsekvenserna av beslut som behövs för att skyddsmålen ska uppnås i samband med bedömningen av planlösningens skälighet med tanke på markägaren (MBL 54 och 57 §) eller i samband med förfarandet för byggnadsskydd, där det utreds om skyddsföreskrifterna hindrar att byggnaden kan användas på sedvanligt sätt eller på ett sådant sätt som medför skälig nytta.

Verkningar för de statliga myndigheternas verksamhet

Enligt 24 § i markanvändnings- och bygglagen ska de statliga myndigheterna beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen, främja möjligheterna att uppnå dem och bedöma vilka konsekvenser myndigheternas åtgärder har. Inventeringen av den byggda kulturmiljön torde i synnerhet ha verkningar för miljöministeriets, kommunikationsministeriets, jord- och skogsbruksministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden samt för Forststyrelsens och Senatfastigheters verksamhet. Dessa bör beakta inventeringen i sina program och planer.

Verkningar för planeringen av områdesanvändningen och styrningen av byggandet

Enligt 24 § i markanvändnings- och bygglagen ska de riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas vid planeringen av områdesanvändningen så att möjligheterna att uppnå dem främjas.

Verkningar för miljön

Beaktandet av inventeringen upprätthåller den historiska kontinuiteten och skiktningen i boende-, livs- och arbetsmiljöer. Väl skötta och underhållna objekt bidrar till en trivsam och attraktiv omgivning.

Bibehållandet och värnandet av byggda kulturmiljöer främjar bevarandet av arter, natur- eller miljötyper i anknytning till dessa, och tryggar bl.a. biotoper i områdena eller erbjuder s.k. nymiljöer i andra miljöer för hotade arter. Detta anknyter delvis till de sätt på vilka områdena sköts och utvecklas.

Då inventeringen beaktas bevaras den befintliga byggda miljön, landskapet och stadsbilden. Inventeringen ger utgångspunkter för en kontrollerad förändring av omgivningen och tryggar dess kontinuitet.

Bevarandet av befintliga byggnader och miljöer bidrar till ett hållbart nyttjande av naturresurser.

STATSRÅDETS BESLUT

Statsrådet beslutar att Museiverkets inventering Byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 2009) ersätter inventeringen Kulturhistoriska miljöer av riksintresse som utgetts av miljöministeriet och Museiverket 1993 och som avses i beslutet om de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

BESLUTETS IKRAFTTRÄDANDE

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2010.

En plan som är under beredning när detta beslut träder i kraft kan godkännas utan hinder av beslutet senast den 30 juni 2010 ifall planförslaget har lagts fram offentligt innan beslutet träder i kraft.

Sökande av ändring

Ändring i detta beslut får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär. En besvärsanvisning har bifogats.

Bostadsminister Jan Vapaavuori

Byggnadsråd Matti Vatilo

BESVÄRSANVISNING BILAGA

Besvärsmyndighet
Den som är missnöjd med statsrådets beslut kan söka ändring i det hos högsta förvaltningsdomstolen med en besvärsskrift. Besvärsskriften skall lämnas till högsta förvaltningsdomstolens registratorskontor inom besvärstiden.

Besvärstid
Besvärsskriften skall tillställas besvärsmyndigheten senast den trettionde (30) dagen efter datum för beslutet, men beslutsdagen räknas inte in i besvärstiden. Besvärsskriften skall ha kommit in under tjänstetid, dvs. senast kl. 16.15. Om den sista dagen av besvärstiden är en helgdag, lördag, självständighetsdag, första maj, julafton eller midsommarafton, ingår därpå följande vardag i besvärstiden.

Innehållet i besvären
Av besvärsskriften skall framgå
- ändringssökandens namn och hemkommun,
- den ändringssökandes postadress och telefonnummer där meddelanden i saken kan lämnas,
- vilket beslut besvären gäller, på vilken punkt i beslutet som ändring söks, vilka ändringar som borde göras och på vilken grund besvären anförs.

Om det är en laglig representant för den ändringssökande eller ett ombud för honom som för hans talan, eller om besvärsskriften har satts upp av någon annan, skall också hans namn och hemkommun uppges i besvärsskriften.

Besvärsskriften skall undertecknas av den ändringssökande eller av hans lagliga representant eller ombud.

Bilagor till besvärsskriften
Till besvärsskriften skall fogas
- utdrag av statsrådets sessions protokoll som innehåller en kopia av statsrådets beslut
- ombudets fullmakt, om besvärsskriften har satts upp av ett ombud med fullmakt av den ändringssökande
- de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats myndigheten.

Utdrag av statsrådets sessions protokoll kan beställas från statsrådets kansli, postadress PB 23, 00023 Statsrådet, tfn (09) 1602 2043 och 1602 2065.

Inlämning av besvärsskriften
Besvärsskriften kan lämnas in av den ändringssökande själv eller av någon som han gett fullmakt åt. Den kan också på eget ansvar sändas med posten, med ett bud eller per e-post. Om man anlitar posten, skall besvärsskriften lämnas in i så god tid att den hinner komma fram sista dagen av besvärstiden före tjänstetidens utgång.

Högsta förvaltningsdomstolen bär av den ändringssökande upp en rättegångsavgift på 223 euro (Statsrådets förordning 924/2008). Lagen om avgifter för domstolars och vissa justitie-förvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993) bestämmer separat om vissa fall då avgiften inte bärs upp.

Högsta förvaltningsdomstolens
postadress: PB 180, 00131 Helsingfors
besöksadress: Unionsgatan 16, 00130 Helsingfors
telefonväxeln: 010 36 40200
telefax: 010 36 40382
e-postadress: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi